

Przedmiotowy System Oceniania z języka polskiego w Zespole Szkół Nr 1 im. Jana Pawła II w Przysusze

- I. Postanowienia ogólne.
- II. Kontrakt z uczniem.
- III. Formy pracy ucznia podlegające ocenie.
- IV. Kryteria oceniania poszczególnych form pracy.
- V. Wymagania na poszczególne oceny.
- VI. Ocenianie pracy uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.

I. Postanowienia ogólne

1. Przedmiotowy System Oceniania jest zgodny ze Szkolnym Systemem Oceniania.
2. Każdy uczeń zostaje na początku roku zapoznany z Przedmiotowym Systemem Oceniania z języka polskiego.
3. Przedmiotem oceniania w całym roku szkolnym są:
  - wiadomości,
  - umiejętności,
  - przygotowanie do zajęć,
  - aktywność.
4. Obowiązuje skala ocen 1-6:
  - niedostateczny (1)
  - dopuszczający (2)
  - dostateczny (3)
  - dobry (4)
  - bardzo dobry (5)
  - celujący (6)
5. Dla prac z punktowanymi odpowiedziami obowiązują następujące kryteria procentowe zawarte w Statucie Szkoły:
  - 0-45% - niedostateczny
  - 46%-60% - dopuszczający
  - 61%-75% - dostateczny
  - 75%-90% - dobry
  - 91%-100% - bardzo dobry
  - powyżej 100% - celujący
6. Otrzymane oceny mają różną wagę:
  - poziom najwyższy – sprawdziany, testy, kartkówki, wypracowania klasowe,
  - poziom średni – egzaminy próbne, odpowiedzi ustne, praca na lekcji,
  - poziom najniższy – prace długoterminowe, prace domowe, prezentacje ustne, aktywność, praca w grupie, udział w konkursach przedmiotowych.
7. Uczeń jest klasyfikowany dwa razy w roku:
  - klasyfikacja śródroczna,
  - klasyfikacja roczna.

II. Kontrakt z uczniem

1. Uczeń powinien być przygotowany do lekcji, tzn. jego obowiązkiem jest posiadać systematycznie prowadzony zeszyt, ponadto: podręcznik i/lub wskazaną wcześniej przez nauczyciela lekturę.
2. Obowiązkiem ucznia jest systematyczne i samodzielne wykonywanie powierzonych zadań.
3. Wszystkie oceny są jawne dla uczniów i ich rodziców.
4. Postawy uczniów i cechy ich osobowości nie mają wpływu na oceny.
5. Wymagania edukacyjne są dostosowane do specyficznych trudności w uczeniu się, w oparciu o opinię Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.
6. Sprawdziany pisemne zapowiadane są przynajmniej z tygodniowym wyprzedzeniem, a stosowna informacja wpisywana jest do dziennika.
7. Inne formy sprawdzające wiedzę z ostatnich trzech lekcji i stosowane zamiast odpowiedzi ustnej nie muszą być zapowiadane i może być ich tyle, ile jest w danym dniu lekcji.
8. Zapowiedziane sprawdziany pisemne są obowiązkowe.
9. Uczeń, który nie pisał sprawdzianu lub otrzymał z niego ocenę niedostateczną ma obowiązek zaliczyć materiał w terminie wyznaczonym przez nauczyciela. Do poprawy sprawdzianu można przystąpić 1 raz w semestrze. Kolejna możliwość poprawy – przed klasyfikacją semestralną/roczną. Jeśli z poprawy sprawdzianu uczeń otrzymał ocenę niedostateczną, to również ta ocena jest wpisywana do dziennika.
10. Unikanie sprawdzianów i pisanie ich w dodatkowych terminach ma wpływ na ostateczną ocenę z danego przedmiotu.
11. W przypadku udokumentowanej (stwierdzonej) ucieczki ze sprawdzianu uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.
12. Uczeń otrzymuje sprawdzoną pracę pisemną do wglądu, a nauczyciel zobowiązany jest do jej omówienia.
13. Jeśli podczas pisania pracy klasowej uczeń korzysta z niedozwolonych pomocy (np. telefonu komórkowego), zakłóca spokój, otrzymuje ocenę niedostateczną i traci szansę jej poprawy.
14. W przypadku stwierdzenia plagiatu (np. pracy domowej, wypracowania) uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną i traci możliwość poprawy.
15. Rodzice (opiekunowie) mają prawo wglądu do ocenionych prac.
16. Wszystkie prace powinny być ocenione przez nauczyciela w terminie 2 tygodni.
17. Odbywanie się w danym dniu zapowiedzianych sprawdzianów pisemnych nie jest podstawą do zwolnienia z odpowiedzi ustnych.
18. Uczeń ma prawo dwukrotnie w semestrze zgłosić nieprzygotowanie do lekcji. Nieprzygotowanie nie dotyczy zapowiedzianych sprawdzianów. Nieprzygotowanie należy zgłosić nauczycielowi przed lekcją. Brak zgłoszenia lub każde kolejne nieprzygotowanie skutkuje oceną niedostateczną.

19. Prawo zgłoszenia nieprzygotowania może być cofnięte w przypadku stwierdzenia lekceważenia obowiązków przez ucznia, wagarów, niewłaściwego zachowania na lekcjach.
20. Propozycja oceny semestralnej/rocznej podawana jest na miesiąc przed klasyfikacją i nie ma charakteru ostatecznego. Warunki i tryb uzyskania wyższej niż przewidywana oceny ustala nauczyciel, który rozpatruje sprawę każdego ucznia indywidualnie w zależności od jego ocen bieżących, frekwencji, systematycznego zaangażowania i aktywności na zajęciach. Warunkiem uzyskania wyższej oceny niż przewidywana jest zrealizowanie zadań ustalonych z nauczycielem, po uprzedniej analizie efektów pracy ucznia w danym semestrze lub roku szkolnym.
21. Przy wystawianiu oceny rocznej brana jest pod uwagę ocena z pierwszego semestru.
22. Ocena semestralna i końcowa nie stanowi średniej arytmetycznej ocen cząstkowych, (może natomiast być średnią ważoną).
23. Nie stosuje się zasady zdawania całego materiału na ocenę wyższą przed klasyfikacją semestralną i roczną.
24. Uczeń, który na semestr otrzymał ocenę niedostateczną, ma obowiązek zaliczyć materiał w formie i terminie ustalonym przez nauczyciela.
25. W przypadku 50% nieobecności na zajęciach w semestrze uczeń nie jest klasyfikowany.
26. Uczniowie mają prawo do egzaminów klasyfikacyjnych, poprawkowych oraz sprawdzających – zgodnie z procedurami zawartymi w Statucie Szkoły.

III. Formy pracy ucznia podlegające ocenie:

- praca klasowa,
- test czytania ze zrozumieniem,
- kartkówka 15-minutowa z trzech ostatnich lekcji,
- kartkówka 15-minutowa ze znajomości lektury,
- wypracowanie klasowe i domowe,
- odpowiedź ustna z bieżącego materiału,
- odpowiedź ustna w formie ustnego zadania maturalnego,
- próbny egzamin maturalny,
- praca domowa,
- praca w grupie lub praca indywidualna na lekcji,
- aktywność na lekcji,
- zadania dodatkowe (np. prace długoterminowe, projekty, referaty),
- udział w konkursach przedmiotowych, olimpiadach, przeglądach.

IV. Kryteria oceniania poszczególnych form pracy:

1. Ocenianie odpowiedzi ustnej z bieżącego materiału.

ocena	kryteria
niedostateczny	Uczeń nie udziela odpowiedzi na pytania postawione przez nauczyciela, nawet przy jego pomocy.
dopuszczający	Uczeń udziela odpowiedzi na proste pytania i rozwija (z pomocą nauczyciela) zagadnienia o niewielkim stopniu trudności.
dostateczny	Uczeń zna i rozumie podstawowe pojęcia z teorii i historii literatury, rozumie czytany tekst, potrafi przy niewielkiej pomocy nauczyciela udzielić odpowiedzi na postawione pytania, tylko częściowo wykazuje się samodzielnością w omawianiu zagadnień.
dobry	Uczeń spełnia podstawowe wymagania, prawidłowo wykorzystuje poznane pojęcia i terminy, potrafi samodzielnie omówić typowe zagadnienie, prawidłowo posługuje się językiem, wnioskowanie jest logicznie poprawne.
bardzo dobry	Uczeń samodzielnie udziela odpowiedzi na wszystkie postawione pytania, samodzielnie omawia zagadnienia problemowe, potrafi stosować poznaną wiedzę w nowych i nietypowych sytuacjach, umie samodzielnie przeprowadzić analizę zagadnienia, bezbłędnie posługuje się językiem, rozpoznaje i omawia konwencje literackie
celujący	Uczeń spełnia wymagania konieczne do otrzymania oceny bardzo dobrej oraz samodzielnie rozwija swoje humanistyczne zainteresowania i udziela prawidłowych odpowiedzi na pytania o wysokim stopniu trudności.

2. Ocenianie prac pisemnych:

- zapowiedziane sprawdziany obejmują większy zakres materiału, podawany każdorazowo przez nauczyciela,
- niezapowiedziane kartkówki obejmują materiał z 3 ostatnich lekcji lub sprawdzają znajomość treści lektury przed jej omówieniem,
- uczeń, który z powodu nieobecności nie pisał kartkówki lub otrzymał z niej ocenę niedostateczną, nie poprawia jej.

Wszystkie oceny ustala się w oparciu o progi procentowe zawarte w Statucie Szkoły.

3. Zadania typu maturalnego: rozprawka problemowa, rozprawka interpretacyjna, ustne zadanie maturalne oceniane są zgodnie z kryteriami maturalnymi OKE (por. *Informator maturalny z j. polskiego*), a ocena ustalana jest zgodnie ze stosowanym przelicznikiem procentowym.

V. Wymagania na poszczególne oceny

Niedostateczny otrzymuje uczeń, który:

- *nie opanował wiadomości i nie posiada umiejętności określonych programem nauczania, koniecznych do dalszego kształcenia,*
- wykazuje lekceważący stosunek do przedmiotu; nie prowadzi zeszytu przedmiotowego, nie wykonuje zadań podczas lekcji oraz w domu,
- opuszcza zajęcia z danego przedmiotu.

Dopuszczający otrzymuje uczeń, który:

- *ma braki w opanowaniu wiadomości i umiejętności określonych programem nauczania, ale braki te nie przekreślają możliwości dalszego kształcenia,*
- przyporządkowuje autorom tytuły i głównych bohaterów utworów literackich wskazanych w podstawie programowej,
- określa ramy chronologiczne epoki,
- posługuje się kluczowymi dla rozumienia omawianych epok pojęciami,
- streszcza główne wątki utworów literackich,
- rozpoznaje najważniejsze środki stylistyczne,
- wypowiada się w sposób komunikatywny,
- wypowiedzi mają charakter odtwórczy,
- podejmuje próby interpretacji utworów na poziomie dosłownym,
- w wypowiedziach pisemnych zachowuje poprawność językową i ortograficzną.

Dostateczny otrzymuje uczeń, który potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, a ponadto:

- *opanał w podstawowym zakresie te wiadomości i umiejętności określone programem, które są konieczne do dalszego kształcenia,*
- wskazuje związki omawianych epok z wcześniejszymi,
- wiąże fakty literackie z istotnymi faktami historycznymi,
- opisuje motywy i tematy literackie, odwołując się do omówionych utworów,
- określa tematykę i problematykę omówionych utworów,
- charakteryzuje wzorce osobowe i postawy bohaterów,
charakteryzuje podstawowe prądy artystyczne, hasła programowe poszczególnych epok,
- prace pisemne mają charakter nieschematyczny, są poprawne pod względem językowym, ortograficznym i stylistycznym.

Dobry otrzymuje uczeń, który potrafi to, co na ocenę dostateczną, a ponadto:

- *opanował w dużym zakresie wiadomości i umiejętności określone programem nauczania,*
- posiadaną wiedzę i umiejętności potrafi wykorzystać w sytuacjach typowych,
- wskazuje związki literatury z filozofią, sztuką i historią,
- porównuje wzorce osobowe i kreacje bohaterów odwołując się do utworów literackich,
- dokonuje analizy typowego dla epoki i autora utworu literackiego,
- formułuje wnioski, uogólnienia, argumenty, prezentując swój punkt widzenia,
- ocenia bohaterów literackich w kontekście epoki,
- komponuje dłuższe, zwarte, uporządkowane, poprawne stylistycznie, językowo i ortograficznie wypowiedzi,
- buduje pracę interpretacyjną według własnej koncepcji.

Bardzo dobry otrzymuje uczeń, który potrafi to, co na ocenę dobrą, a ponadto:

- *opanował w pełnym zakresie wiadomości i umiejętności określone programem nauczania,*
- zdobyte wiadomości i umiejętności potrafi wykorzystać również w sytuacjach problemowych,
- sprawnie wymienia głównych twórców kultury i ich dzieła,
- przedstawia ewolucję bohatera literackiego oraz wybranych gatunków literackich,
- wyjaśnia funkcje motywów antycznych i symboli biblijnych w poznanych utworach literackich,
- formułuje wnioski płynące z porównania kształtu artystycznego tekstów literackich,
- samodzielnie gromadzi, porządkuje i wykorzystuje w wypowiedziach ustnych i pisemnych materiały z różnych źródeł dotyczące literatury i sztuki,
- stosuje sądy wartościujące i uogólniające,
- dba o poprawność językową, stylistyczną, interpunkcyjną i ortograficzną wypowiedzi,
- stosuje oryginalną koncepcję wypowiedzi,
- dokonuje samodzielnej analizy i interpretacji dzieła literackiego,
- dokonuje syntezy twórczości literackiej,
- wykazuje się swobodą konwersacji, kulturą dyskusji i piękną polszczyzną.

Celujący otrzymuje uczeń, który potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:

- *posiada wiadomości i umiejętności znacznie wykraczające poza program nauczania przedmiotu*
- umie formułować problemy i samodzielnie dokonywać analizy nowych zjawisk,
- prezentuje swoje poglądy, umiejętnie posługuje się wiedzą spoza programu szkolnego,
- stawia hipotezy badawcze, polemizuje, by obronić własne stanowisko, wykazuje się oryginalnością ujęcia tematu, umiejętnie wykorzystując sądy badaczy literatury.

VI. Ocenianie pracy uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.

Podstawą dostosowania wymagań edukacyjnych do specyficznych trudności w uczeniu się jest opinia Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.

Uczniowie z dysleksją, dysgrafią, dysortografią

Dostosowanie sposobu pracy na lekcji do potrzeb i możliwości ucznia przez:

- ocenianie prac pisemne tylko pod kątem merytorycznym (ocena nie obejmuje ortografii i interpunkcji),
- w miarę potrzeb i możliwości wydłużenie czasu na wykonanie zadania,
- umożliwienie uczniom odpowiedzi ustnych (zamiast zadań pisemnych).

Uczniowie słabosłyszący

Dostosowanie sposobu pracy na lekcji do potrzeb i możliwości ucznia przez:

- zapewnienie dobrego oświetlenia klasy, usadzenie ucznia w pierwszej ławce w rzędzie od okna blisko nauczyciela, tak aby zapewnić mu odczytywanie mowy z ust,
- unikanie przez nauczyciela gwałtownych ruchów i nadmiernej gestykulacji,
- zadbanie o spokój w klasie, eliminowanie zbędnego hałasu,
- udzielenie uczniowi dodatkowych wyjaśnień, inne sformułowanie polecenia (w przypadku trudności ze zrozumieniem),
- dostosowanie tempa pracy do specyficznych trudności ucznia,
- częstsze używanie w czasie lekcji pomocy wizualnych i tablicy,
- mobilizowanie ucznia niesłyszącego do lepszej koncentracji uwagi i ułatwienie mu lepszego zrozumienia tematu poprzez częste zwracanie się do niego,
- ocenianie prac pisemnych tylko pod względem merytorycznym,
- szczególne docenianie własnej aktywności i wkładu pracy ucznia, a także jego stosunku do obowiązków szkolnych (systematyczność, obowiązkowość, dokładność).

Uczniowie słabowidzący

Dostosowanie sposobu pracy na lekcji do potrzeb i możliwości ucznia przez:

- zapewnienie uczniowi słabowidzącemu właściwego miejsca w sali,

- udostępnienie tekstów wykorzystywanych na lekcji (w tym również sprawdzianów) w wersji powiększonej,
- zwracanie uwagę na szybką męczliwość ucznia,
- w razie konieczności wydłużanie czasu na wykonanie określonych zadań,
- zadawanie często pytania; „Co widzisz?” w celu sprawdzenia i uzupełnienia słownego trafności doznań wzrokowych.

Uczniowie autystyczni

Dostosowanie sposobu pracy na lekcji do potrzeb i możliwości ucznia przez:

- zadbanie o zbudowanie relacji zaufania,
- wysyłanie jasnych, krótkich komunikatów słownych,
- unikanie nadmiernego mówienia (w tym przede wszystkim unikanie metafor, zwrotów slangowych),
- uprzedzanie o ewentualnych zmianach w programie zajęć,
- bazowanie na mocnych stronach ucznia,
- nagradzanie pozytywnych, a ignorowanie niepożądanych zachowań ucznia,
- redukcja poziomu stresu,
- utrzymywanie kontaktu z psychologiem szkolnym,
- stosowanie pytań naprowadzających podczas sprawdzania wiadomości
- w miarę możliwości dzielenie dłuższych zadań na etapy, aby zminimalizować liczbę błędów,
- niebranie pod uwagę poziomu graficznego pisma.